



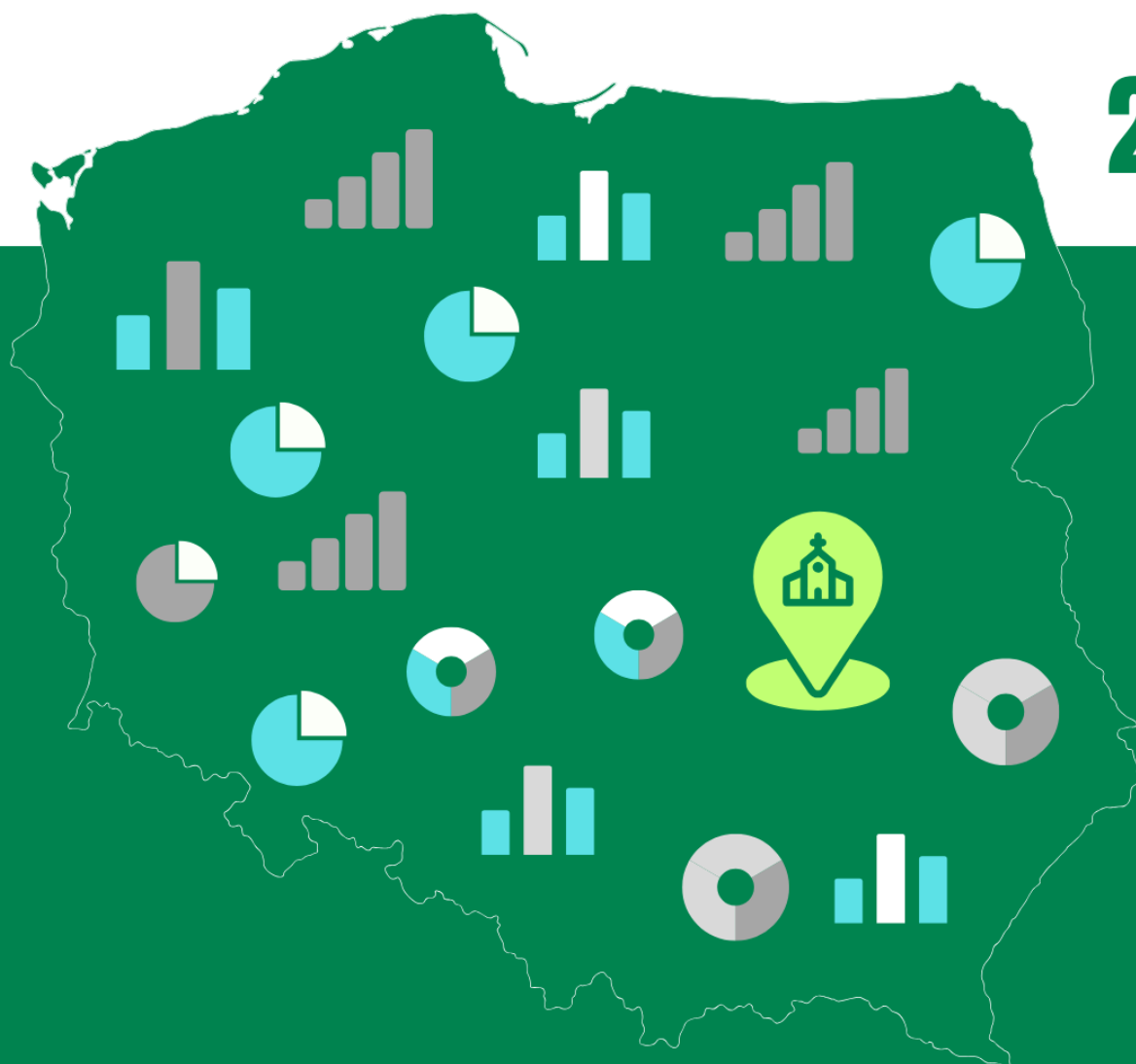
INSTYTUT STATYSTYKI
KOŚCIOŁA KATOLICKIEGO SAC
IM. KS. WITOLDA ZDANIEWICZA

PEJZAŻ RELIGIJNOŚCI DIECEZJI SANDOMIERSKIEJ

W ŚWIEŹLE BADAŃ ISKK SAC

DANE ZA ROK

2024



Autorzy

Luiza Organek

Marcin Jewdokimow

Krzysztof Bulkowski

Karol Leszczyński

ks. Wojciech Sadłoń SAC

Realizacja badań

Krzysztof Bulkowski

Marcin Jewdokimow

Karol Leszczyński

Luiza Organek

Mirosława Osytek

Hanna Płonowska

Ewa Warczak

ks. Wojciech Sadłoń SAC

We współpracy z:

dr hab. Krzysztof Kosęła, prof. UW | Wydział Socjologii UW

ks. Grzegorz Kurp SAC | Sekretariat ds. Apostolstwa

Ośrodek Badań nad Geografią Historyczną Kościoła w Polsce | KUL

Projekt graficzny, skład i okładka:

Magda Prokopczuk

Opracowanie map:

GIS - Expert



PROWINCJA CHRYSZTUSA KRÓLA.
STOWARZYSZENIA APOSTOLSTWA
KATOLICKIEGO - WARSZWA

Autorzy raportu składają serdeczne podziękowania Patronom wspierającym projekt za pośrednictwem Patronite: Jerzemu Dmochowskiemu, Arkadiuszowi Gostawskiemu, Przemysławowi Ziemnickiemu. Dzięki Państwa zaangażowaniu możliwe było przygotowanie niniejszego opracowania.

© Copyright by Instytut Statystyki Kościoła
Katolickiego SAC im. ks. Witolda Zdaniewicza

Warszawa 2025

Czcigodny Księżę Biskupie,

Instytut Statystyki Kościoła Katolickiego SAC od 50 lat troszczy się o to, by Kościół w Polsce miał dostęp do danych – wiarygodnych, porównywalnych i interpretowanych w świetle wiedzy socjologicznej. W tym roku rozpoczynamy wydawanie nowego rocznika pt. „Pejzaż religijności”, przygotowywanego w zindywidualizowanej formie dla każdej diecezji i eparchii w Polsce. Każde z 45 opracowań stanowi swoistą „mapę” lokalnej religijności: pokazuje specyfikę danej diecezji i eparchii na tle kraju, wskazuje obszary wymagające szczególnej uwagi, ułatwia rozmowę o wyzwaniach i szansach duszpasterskich.

Wierzmy, że przedstawione w „Pejzażu religijności” dane będą pomocne w podejmowaniu decyzji, planowaniu strategii duszpasterskich i budowaniu bardziej świadomej współodpowiedzialności za Kościół lokalny. Rzetelna wiedza nie zastępuje wiary ani rozeznania duchowego, ale może stać się ich ważnym sprzymierzeńcem.

Oddajemy w ręce Księdza Biskupa pierwsze wydanie raportu o religijności Diecezji sandomierskiej. Jego celem jest zapewnienie rzetelnego, empirycznego obrazu przemian religijności w diecezji – zarówno na tle procesów ogólnopolskich, jak i w perspektywie wewnętrznej różnorodności dekanatów.

Raport obejmuje:

- szeregi czasowe (od 2015 r.) wskaźników *dominantes*, *communicantes* oraz *communicantes* względnego na tle średniej krajowej, ukazujące praktyki uczestnictwa religijnego,
- rozkład *dominantes* i *communicantes* w przekroju dekanatów (2024 r.), ukazujące wgląd w różnorodność wewnętrzną Diecezji,
- wskaźnik *participantes*, ukazujący uczestnictwo wiernych we wspólnotach przyparafialnych, żywole społecznym Kościoła w Diecezji.

Dane mają służyć rozumieniu „tu i teraz”, wspierać w czytaniu znaków czasu i podejmowaniu decyzji, które kształtują przyszłość Diecezji. W duchu dewizy ISKK SAC – **„DANE – NAUKA – ROZWÓJ”** – traktujemy je jako punkt wyjścia do budowy narzędzi rozwoju duszpasterstwa i narzędzia ewangelizacji: pomagają stawiać trafne pytania, identyfikować priorytety i planować działania odpowiadające realnej sytuacji wiernych.

Dwie kluczowe perspektywy, które prezentuje raport:

1. Przemiana religijności Diecezji na tle kraju.

Tło ogólnopolskie pozwala odróżnić zjawiska lokalne od trendów systemowych. Widzimy, gdzie Diecezja sandomierska przyspiesza lub spowalnia względem Polski, gdzie utrzymuje stabilność, a gdzie wymaga interwencji.

2. Dynamika wewnętrzna i różnorodność dekanatów.

Rozkłady wskaźników w dekanatach pokazują mozaikę praktyk religijnych: obszary o wysokiej stabilności i miejsca różnorodne; dekanaty-lokomotywy i te, które wymagają większej uwagi. To właśnie na tym poziomie najłatwiej projektować działania o mierzalnym skutku.

Zawarte tu dane nie tylko kreślą religijny pejzaż Diecezji, ale także pozwalają rysować kierunki przyszłych zmian, stając się ich rzetelną podstawą. Dane mogą być podstawą do ukierunkowania priorytetów duszpasterskich, alokacji zasobów, mapowania „miejsc nadziei” i „miejsz wyzwań”, strategii wspierania i komunikacji, jak również przygotowania na zmiany demograficzne i kulturowe.

Dlaczego rzetelne dane są dziś tak ważne?

W warunkach szybkich przemian społecznych wizja i plany duszpasterskie potrzebują wsparcia pomiarem. Rzetelne dane:

- porządkują obraz (oddzielają wrażenia od faktów),
- ułatwiają dialog (z prezbiterium, radami duszpasterskimi, świeckimi),
- wspierają odpowiedzialność (umożliwiają monitorowanie skutków decyzji),
- budują zaufanie (transparentność kryteriów i metod).

Specyfika danych ISKK SAC polega na tym, że zbierane są we wszystkich parafiach w Polsce i dotyczą faktycznych praktyk, a nie deklaracji jak w przypadku innych badań, opisujących religijność Polaków.

O konstrukcji i rozwoju raportu

To pierwsze wydanie „Pejzażu religijności Diecezji sandomierskiej”. Będzie ono rozwijane treściowo w kolejnych latach, w dialogu z Księdzem Biskupem i zespołami diecezjalnymi. Zachęcamy do przekazywania uwag i propozycji, które pozwolą lepiej odpowiedzieć na realne potrzeby Diecezji.

Na zakończenie pragniemy podziękować za wsparcie w kwocie **9 640 zł** od Diecezji w 2025 r. Decyzja o stałym finansowaniu ISKK SAC umożliwia nam kontynuację i rozwijanie badań praktyk niedzielnych, a także realizację innych istotnych inicjatyw badawczych takich jak: zjawisko agresji wobec osób duchownych; atlas sanktuariów w Polsce; bezpieczeństwo Kościoła; badania związane z synodem powszechnym i synodami diecezjalnymi; prowadzenie tematycznej działalności edukacyjnej.

W ramach wieloletniej współpracy Instytut oferuje diecezjom pełne wsparcie metodologiczne i technologiczne do realizacji badań i pozyskiwania danych na temat życia religijnego w Diecezji (szczegóły w Załączniku 1).

Z Panem Bogiem!

prof. Marcin Jewdokimow

Dyrektor ISKK SAC i Zespół

Wprowadzenie

Polska kultura i społeczeństwo są obecnie w momencie intensywnych przemian, napędzanych procesami wewnętrznymi i zewnętrznymi: zmianą pokoleniową, konfliktami politycznymi, rozwojem kultury cyfrowej i nowymi technologiami informacyjnymi, jak również wpływem treści kultur globalnych. Procesy te kształtują codzienne wybory i style życia, wpływają na sposób myślenia o wspólnocie, dobru wspólnym i instytucjach – w tym także o Kościele. W ich konsekwencji obserwujemy przemiany praktyk religijnych, postaw i systemów wartości: spadek uczestnictwa w praktykach religijnych, osłabienie poczucia przynależności do Kościoła, zwłaszcza wśród młodych, a także rosnące zróżnicowanie indywidualnych dróg wiary i moralnej wrażliwości.

Wbrew potocznym, uogólniającym narracjom przemiany te nie przebiegają jednak jednolicie. W socjologicznej perspektywie dopiero spojrzenie w skali regionów i diecezji odsłania ich rzeczywiste oblicze: zróżnicowane tempo procesów, odmienne uwarunkowania historyczne i kulturowe, lokalne doświadczenia kryzysów i odnowy, inne konfiguracje problemów i zasobów. Inna jest dynamika i kontekst tych przemian w diecezjach południowych czy wschodnich, a inna w centralnych i zachodnich; inaczej religijność praktykowana jest w dużych miastach, inaczej w mniejszych ośrodkach i na terenach wiejskich.

W tak szybko zmieniającym się kontekście społeczno-kulturowym realizacja misji Kościoła staje się tym trudniejsza, im mniej opiera się na faktach i rzetelnie zebranych danych. Intuicja duszpasterska jest niezbędna, ale potrzebuje wsparcia w postaci precyzyjnej diagnozy: wiedzy, gdzie dane procesy nasilają się, gdzie rozwijają się nowe formy zaangażowania, a gdzie szczególnie potrzebne jest towarzyszenie ludziom młodym, rodzinom czy osobom starszym. Dane stają się dziś nie tyle dodatkiem, ile koniecznym narzędziem rozeznawania i planowania duszpasterstwa.

Najważniejsze wnioski dla Diecezji sandomierskiej

Diecezja sandomierska w porównaniu z innymi diecezjami plasuje się powyżej średniej jeśli chodzi o udział wiernych w praktykach niedzielnych. W 2024 roku średnia wskaźnika *dominantes* dla kraju wynosiła 29,6%, a dla Diecezji sandomierskiej 33,8%, z kolei *communicantes* dla kraju wynosił 14,6%, tymczasem 15,4% dla Diecezji.

Wskaźnik *communicantes* względny dla Diecezji sandomierskiej osiąga wyniki poniżej średniej krajowej (45,6% przy średniej 49,5%), zaś wskaźnik uczestnictwa we wspólnotach parafialnych – 11,4 członkostw na 100 wiernych, co znacząco przewyższa średnią krajową wynoszącą 7,5.

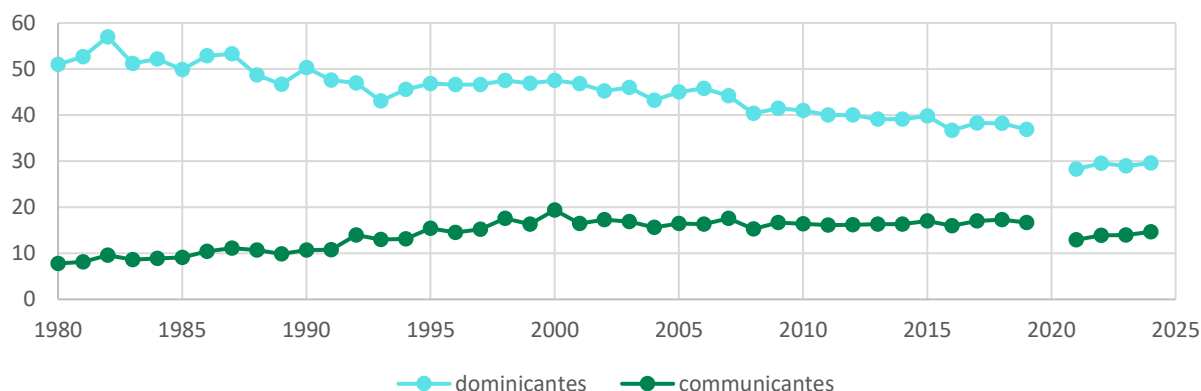
Dane ISKK SAC wskazują na zróżnicowanie wewnątrz Diecezji, widocznie szczególnie pomiędzy dekanatami położonymi w północno-zachodniej a północno-wschodniej części Diecezji. W dekanatach takich jak Raniżów, Janów Lubelski, Baranów Sandomierski, Modliborzyce, Zaklików odnotowuje się wyższy poziom uczestnictwa w liturgii oraz większy odsetek wiernych przystępujących do Komunii św. Dekanaty Janów Lubelski, Modliborzyce, Zaklików oraz Ożarów charakteryzują się najwyższym poziomem wskaźnika *communicantes* w ujęciu względnym. Najniższym poziomem uczestnictwa w niedzielnej Mszy św. odznaczają się dekanaty Ostrowiec Świętokrzyski, Szewna, Ożarów oraz Zawichost.

W Diecezji sandomierskiej przypada 4 księży na 5 tys. wiernych (dokładnie 0,8/1 tys.), a średnio w jednej parafii posługuje 2 księży.

Praktyki religijne

Od początku badań niedzielnych praktyk religijnych (od 1980 roku) prowadzonych przez ISKK SAC widzimy tendencję spadkową wskaźnika *dominantes* (51% w roku 1980 względem 29,5% w 2024), jednocześnie po okresie pandemii COVID-19 zaznacza się tendencja wzrostowa. Procesowi zmniejszania się uczestnictwa osób zobowiązanych we Mszach św. towarzyszy proces wzrostu a następnie pewnej stabilizacji wartości wskaźnika *communicantes* (7,8% w 1980 roku względem 14,5% w 2024 roku).

Wykres 1. Wskaźniki *dominantes* i *communicantes* w ujęciu czasowym



Na tle innych diecezji Diecezja sandomierska cechuje się wyższym poziomem uczestnictwa wiernych w praktykach niedzielnych. W 2024 roku wskaźnik *dominantes* dla całego kraju wyniósł 29,6%, podczas gdy dla Diecezji osiągnął 33,8%. W przypadku *communicantes*: średnia ogólnopolska to 14,6%, a w Diecezji sandomierskiej 15,4%.

Jednocześnie wskaźnik *communicantes* w ujęciu względnym dla Diecezji wynosi 45,6% co jest wynikiem niższym od średniej krajowej na poziomie 49,5%.

Tab. 1 Wskaźnik *dominantes* 2015 – 2024 roku w podziale na diecezje

Diecezja	2015	2016	2017	2018	2019	2021	2022	2023	2024
Ogółem	39,8	36,7	38,3	38,2	36,9	28,3	29,5	29,0	29,6
tarnowska	70,5	66,9	71,7	71,3	70,8	59,1	61,5	60,5	62,3
rzeszowska	64,3	60,5	64,1	64,3	62,1	49,7	52,0	53,2	52,4
przemyska	58,5	56,4	59,8	60,4	58,5	46,9	49,5	49,1	50,0
drohicheńska	48,1	44,5	47,0	47,4	47,7	41,0	40,3	37,6	42,5
krakowska	52,2	48,2	49,9	48,7	46,9	38,5	39,8	38,5	39,9
siedlecka	47,7	44,7	46,8	48,3	48,1	37,9	38,6	38,6	38,9
zamojsko-lubaczowska	45,2	41,5	44,3	46,2	44,4	35,4	36,6	38,0	38,6
białostocka	46,3	42,9	45,2	45,2	45,8	37,6	38,4	36,1	38,2
bielsko-żywiecka	49,3	46,5	46,9	47,7	47,1	36,0	38,4	36,8	37,7
pelplińska	49,7	46,4	48,5	48,9	46,6	36,1	38,4	34,2	37,6
łomżyńska	45,6	43,1	44,0	46,5	44,7	34,9	36,5	33,8	36,2
opolska	47,3	44,6	43,8	43,7	41,9	33,4	34,2	33,2	34,1
sandomierska	39,6	37,0	40,0	40,7	39,8	32,0	31,9	32,4	33,8
kielecka	42,3	38,4	40,5	41,4	39,8	32,1	32,1	31,8	32,5
kaliska	45,5	41,7	45,1	43,5	42,3	31,9	32,6	32,0	32,4
radomska	39,6	37,7	39,8	41,5	40,0	31,7	30,9	31,4	31,7
lubelska	39,4	36,0	39,0	38,3	37,0	28,0	30,0	27,4	30,3
gliwicka	39,0	36,7	37,4	37,8	35,9	26,7	27,6	28,2	28,8
Ordynariat Polowy WP	36,8	34,8	35,9	34,8	33,5	23,4	24,9	26,3	28,6
poznańska	40,5	38,3	38,9	38,3	36,8	26,2	27,2	27,3	27,6
gnieźnieńska	39,1	36,5	38,3	37,0	35,4	26,3	28,1	27,2	26,5
gdańska	38,6	36,8	37,3	37,2	35,0	26,1	25,7	25,7	26,4
katowicka	39,7	38,1	37,0	36,7	35,5	24,4	26,8	26,8	25,8
bydgoska	36,8	34,2	36,1	34,0	33,5	23,6	24,2	26,1	25,6
częstochowska	34,8	32,2	33,7	34,1	33,3	24,7	25,6	25,7	25,3
ełcka	34,8	31,4	32,6	33,8	32,5	23,7	25,2	23,3	25,1
płocka	33,4	28,5	32,1	32,2	29,9	24,0	25,2	23,5	24,6
warszawsko-praska	33,0	30,9	31,9	31,7	30,5	22,2	24,9	23,5	24,1
toruńska	36,8	35,4	35,0	34,0	31,9	24,6	25,4	25,2	23,8
włocławska	35,2	32,2	35,2	35,4	32,9	24,6	24,6	24,9	23,4
wrocławska	33,4	30,6	31,7	31,4	30,6	22,5	23,6	22,6	23,0
łowicka	31,1	29,7	30,5	31,0	30,0	22,2	23,6	22,6	22,5
świdnicka	29,5	27,0	29,6	29,0	27,7	20,6	20,4	21,9	21,5
warmińska	30,6	27,3	28,2	29,0	26,3	20,3	20,8	20,7	21,5
legnicka	30,7	27,3	28,5	28,6	28,1	20,9	20,4	22,3	21,4
elbląska	29,3	26,9	28,4	27,9	26,5	19,2	20,8	21,3	20,8
warszawska	32,1	26,7	27,3	27,6	27,0	19,3	20,6	19,0	19,9
łódzka	26,6	23,4	24,6	24,5	23,6	17,2	17,8	18,8	18,6
zielonogórsko-gorzowska	28,8	26,9	29,4	27,3	26,5	18,2	19,3	18,6	18,5
sosnowiecka	27,3	25,5	27,1	26,2	25,3	18,0	18,7	17,9	18,4
szczecińsko-kamieńska	26,0	22,7	24,6	24,1	23,3	16,9	17,5	17,2	17,6
koszalińsko-kotobrzeńska	26,2	24,4	25,6	25,0	23,8	17,5	18,3	18,6	17,5

Tab. 2 Wskaźnik *communicantes* 2015 – 2024 roku w podziale na diecezje

Diecezja	2015	2016	2017	2018	2019	2021	2022	2023	2024
Ogółem	17,0	16,0	17,0	17,3	16,7	12,9	13,9	14,0	14,6
tarnowska	24,8	25,3	27,6	26,9	26,1	21,9	25,6	24,4	26,2
zamojsko-lubaczowska	22,0	20,1	22,5	23,6	22,6	17,9	19,6	21,1	21,8
białostocka	21,6	19,5	21,4	22,3	22,7	19,2	20,5	20,1	21,2
drohiczyńska	20,3	18,9	20,1	21,2	21,8	18,4	19,3	17,8	20,7
siedlecka	20,8	19,6	20,9	21,9	21,9	17,3	18,8	19,2	19,3
łomżyńska	21,8	19,3	20,9	22,0	21,8	16,3	17,6	17,9	18,9
pelplińska	21,4	19,7	22,1	22,2	21,3	16,8	18,6	18,5	18,7
rzeszowska	18,6	18,5	20,7	20,0	18,9	15,1	17,8	18,2	18,7
opolska	22,1	21,1	20,8	21,4	20,8	16,7	17,5	17,7	18,5
przemyska	16,3	16,6	18,2	18,2	18,0	14,5	17,2	16,9	18,3
krakowska	19,2	18,3	19,1	19,1	18,4	15,3	16,4	16,3	17,8
bielsko-żywiecka	20,1	18,7	19,8	20,5	20,0	15,8	17,4	16,9	17,8
lubelska	20,0	18,4	20,0	20,2	19,5	14,9	16,5	15,9	17,5
kielecka	18,5	17,3	18,8	19,5	18,7	15,1	16,0	16,3	17,1
kaliska	20,1	19,2	20,6	20,8	19,6	14,7	15,6	15,6	16,7
sandomierska	15,1	14,9	16,3	16,5	16,0	13,1	13,6	14,4	15,4
radomska	16,2	15,7	17,0	17,8	17,5	14,2	13,9	15,0	15,4
katowicka	19,4	19,4	19,1	18,7	18,8	13,4	14,5	14,8	15,1
gliwicka	17,3	16,3	17,1	17,8	17,0	13,4	13,7	14,6	15,1
ełcka	17,9	16,4	17,6	18,2	18,2	12,9	13,8	13,6	14,7
poznańska	18,8	18,4	19,0	18,9	18,3	13,2	13,5	14,0	14,7
gdańska	18,0	17,3	17,8	18,3	17,2	13,3	13,1	13,0	13,8
Ordynariat Polowy WP	15,4	14,3	15,7	15,3	15,0	11,0	11,6	13,1	13,6
gnieźnieńska	16,9	16,1	17,3	17,5	16,2	11,9	13,4	12,9	13,0
warszawsko-praska	15,1	14,2	15,6	15,5	14,9	11,2	12,9	12,4	12,9
bydgoska	16,9	15,2	16,0	16,1	15,3	11,4	12,1	13,0	12,8
częstochowska	14,1	13,8	14,7	15,1	14,5	10,6	11,7	11,8	12,3
łowicka	14,7	15,2	14,9	15,4	14,8	11,1	11,8	12,0	12,1
toruńska	16,8	16,5	16,4	16,3	15,1	12,0	12,1	12,7	11,9
wrocławska	15,1	14,2	14,8	15,0	14,7	11,0	11,6	11,4	11,9
płocka	13,6	11,4	12,8	13,1	12,1	10,1	10,6	10,9	11,5
świdnicka	13,1	12,5	13,8	13,7	13,4	9,8	10,4	11,2	11,3
warmińska	14,0	13,2	13,4	13,7	12,4	9,9	9,8	10,3	11,3
włocławska	13,4	12,9	14,4	14,8	14,0	10,7	10,9	11,8	11,1
legnicka	14,3	12,1	13,3	13,6	13,5	10,1	9,8	11,3	11,0
warszawska	15,5	13,1	13,9	14,3	14,0	10,3	10,8	10,3	10,9
elbląska	13,0	12,5	13,2	13,2	12,7	9,2	9,9	10,2	10,8
łódzka	11,8	10,9	11,6	11,8	11,6	8,8	9,1	9,7	9,9
zielonogórsko-gorzowska	13,3	11,8	13,3	13,1	12,6	8,6	9,2	9,3	9,3
koszalińsko-kotobrzeska	11,4	10,5	11,4	11,3	11,1	8,2	8,8	9,1	9,0
szczecińsko-kamieńska	11,9	10,5	11,2	11,4	10,9	8,1	8,3	8,5	8,9
sosnowiecka	11,1	10,3	11,2	11,6	10,9	7,7	8,7	8,5	8,7

Tab. 3 Wskaźnik *communicantes* względny 2015 – 2024 roku w podziale na diecezje

Diecezja	2015	2016	2017	2018	2019	2021	2022	2023	2024
Ogółem	46,6	45,5	47,3	49,3	49,4	51,0	53,4	55,7	49,5
ełcka	46,7	47,1	47,7	49,0	49,2	50,9	51,1	50,7	58,6
katowicka	43,8	45,1	46,4	47,1	47,0	47,1	50,0	51,3	58,6
lubelska	47,7	44,8	47,6	47,3	48,8	46,6	48,2	53,0	57,8
zamojsko-lubaczowska	46,0	43,9	45,4	47,6	47,6	46,8	47,8	49,8	56,4
białostocka	40,9	40,2	42,2	43,0	42,5	44,0	45,4	45,9	55,4
warszawska	45,9	46,1	48,8	48,8	48,9	50,6	51,6	52,8	54,9
opolska	42,0	41,1	43,8	43,9	44,8	46,7	45,6	50,0	54,2
łowicka	44,5	46,6	47,0	48,0	49,4	50,7	51,1	51,8	53,8
warszawsko-praska	38,1	40,2	41,0	41,9	42,7	42,8	44,3	47,3	53,3
poznańska	27,8	29,5	30,5	30,2	30,8	30,6	36,5	34,4	53,0
łódzka	46,7	47,3	46,7	49,0	49,7	49,4	51,1	53,4	53,0
świdnicka	35,2	37,8	38,5	37,6	36,8	36,3	41,6	40,2	52,7
kielecka	43,5	43,0	44,3	45,1	46,8	47,0	47,9	48,8	52,5
gliwicka	43,2	44,0	45,0	47,0	45,8	45,4	47,6	47,5	52,3
warmińska	48,2	48,9	50,6	51,2	51,8	52,9	52,4	54,0	52,3
gdańska	44,3	44,3	45,9	46,9	47,3	49,8	49,8	51,8	52,2
łomżyńska	47,3	51,3	48,0	47,9	49,5	49,8	49,9	53,0	52,1
elbląska	51,5	52,3	53,8	53,2	56,0	54,5	54,7	58,4	51,8
wrocławska	48,7	48,4	50,8	51,2	50,9	50,7	53,6	55,5	51,6
kaliska	48,7	50,9	50,0	50,6	53,0	54,7	54,1	55,4	51,5
legnicka	50,9	51,1	51,1	52,9	52,8	51,4	55,0	58,1	51,4
koszalińsko-kotobrzeska	36,9	37,9	38,4	39,2	39,3	39,6	41,3	42,3	51,2
szczecińsko-kamieńska	44,5	46,3	46,6	47,0	48,2	46,1	51,0	50,9	50,3
zielonogórsko-gorzowska	46,6	45,5	47,3	49,3	49,4	51,0	53,4	55,7	50,2
toruńska	45,7	48,4	47,3	47,4	47,2	48,0	47,4	49,5	50,1
bydgoska	40,6	42,8	43,7	44,0	43,5	42,9	45,4	46,1	50,0
siedlecka	40,8	40,3	40,9	44,3	43,1	42,4	46,3	47,4	49,8
pelplińska	40,6	39,8	40,0	40,7	40,6	42,0	42,0	46,4	49,7
gnieźnieńska	44,2	46,1	45,6	47,8	46,5	45,6	47,9	48,7	49,1
częstochowska	42,2	42,6	42,8	44,6	45,7	44,0	47,8	47,4	48,7
drohiczyńska	44,3	46,6	46,6	47,3	47,9	47,5	47,7	48,0	48,6
radomska	29,0	30,6	32,3	31,0	30,4	30,0	34,5	34,2	48,6
Ordynariat Polowy WP	43,0	42,5	45,6	45,5	45,7	46,4	48,5	54,0	47,7
włocławska	45,3	46,3	46,5	47,9	48,1	48,4	49,2	50,5	47,4
bielsko-żywiecka	46,0	44,4	44,3	47,2	45,7	48,6	49,8	49,7	47,2
sosnowiecka	45,6	46,4	45,7	47,4	46,9	47,8	47,3	49,2	47,0
płocka	46,4	48,1	48,8	49,3	49,7	49,7	49,6	51,1	46,9
sandomierska	43,7	43,9	44,7	45,1	45,6	44,8	48,6	49,8	45,6
krakowska	46,7	44,5	46,6	47,0	47,9	48,0	47,8	50,6	44,6
tarnowska	45,6	46,5	46,8	48,0	47,3	47,4	47,6	50,3	42,0
przemyska	40,8	41,6	42,7	42,8	43,8	44,1	44,0	47,9	36,6
rzeszowska	38,2	40,4	40,4	40,1	40,2	40,9	42,5	44,5	35,6

Praktyki religijne Diecezji sandomierskiej wg dekanatów

Dominantes w Diecezji sandomierskiej

- Najwyższy poziom uczestnictwa w niedzielnej Mszy św. odnotowano w dekanatach: Raniżów (56,3%), Janów Lubelski (52,4%), Baranów Sandomierski (45,1%), Modliborzyce (44,9%).
- Najniższy poziom uczestnictwa w niedzielnej Mszy św. odnotowano w dekanatach położonych w północno-zachodniej części Diecezji: Ostrowiec Świętokrzyski (18,8%), Szewna (20,4%), Ożarów (21,4%), Zawichost (21,8%).

Communicantes w Diecezji sandomierskiej

- Najwyższy odsetek osób przyjmujących Komunię św. odnotowano w dekanatach znajdujących się północno-wschodniej części Diecezji: Janów Lubelski (30,6%), Modliborzyce (24,8%), Zaklików (18,8%).
- Najniższy odsetek osób przyjmujących Komunię św. odnotowano w dekanatach: Szewna (9,1%), Zawichost (9,9%), Ostrowiec Świętokrzyski (10,1%), Ożarów (11,7%).

Communicantes względny w Diecezji sandomierskiej

- Najwyższy względny udział wiernych w Komunii św. odnotowano w dekanatach: Janów Lubelski (58,3%), Modliborzyce (55,3%), Zaklików (54,6%), Ożarów (54,4%).
- Najniższy względny udział wiernych w Komunii św. odnotowano w dekanatach: Raniżów (31,6%), Pysznica (34,5%), Baranów Sandomierski (35,9%).

Podsumowując, Diecezja sandomierska charakteryzuje się dużym zróżnicowaniem poziomu praktyk niedzielnych między dekanatami.

- Dekanaty znajdujące się w północno-wschodniej części Diecezji: Janów Lubelski oraz Modliborzyce, odznaczają się najwyższymi wartościami wskaźników uczestnictwa w niedzielnej Mszy św., wysokim odsetkiem osób przyjmujących Komunię św. oraz wysokim *communicantes* w ujęciu względnym.
- Najniższy poziom uczestnictwa w niedzielnej Mszy św. oraz najniższe wartości wskaźnika *communicantes* utrzymują się w dekanatach Szewna, Zawichost, Ostrowiec Świętokrzyski, Ożarów. Jednocześnie, dekanat Ożarów wyróżnia się jednym z wyższych wartości wskaźnika *communicantes* w ujęciu względnym.
- W dekanatach Janów Lubelski, Modliborzyce i Zaklików odnotowano najwyższy odsetek osób przyjmujących Komunię św.

Tab. 4. Wskaźniki *dominantes*, *communicantes*, *communicantes* względny Diecezji sandomierskiej w 2024 roku w podziale na dekanaty

Dekanat	<i>Dominantes</i>	<i>Communicantes</i>	<i>Communicantes</i> względny
Ogółem	33,8	15,4	45,6
Baranów Sandomierski	45,1	16,2	35,9
Gorzyce Tarnobrzeskie	33,5	13,5	40,4
Janów Lubelski	52,4	30,6	58,3
Klimontów	26,3	12,6	48,0
Koprzywnica	30,2	16,0	53,1
Kunów	26,9	14,0	52,0
Modliborzyce	44,9	24,8	55,2
Nisko	37,4	15,4	41,1
Nowa Dęba	42,1	15,6	37,1
Opatów	37,4	16,9	45,2
Ostrowiec Świętokrzyski	18,8	10,1	53,6
Ożarów	21,4	11,7	54,4
Połaniec	24,3	11,9	49,2
Pysznica	35,9	12,4	34,4
Raniżów	56,3	17,8	31,6
Rudnik	43,7	18,5	42,4
Sandomierz	25,2	12,9	51,3
Stalowa Wola	38,2	15,6	40,8
Staszów	27,3	12,6	46,2
Szewna	20,4	9,1	44,5
Świętokrzyski	37,0	17,8	48,1
Tarnobrzeg	34,9	16,2	46,5
Ulanów	38,8	17,8	45,9
Zaklików	34,5	18,8	54,6
Zawichost	21,8	9,9	45,6

Wspólnoty przyparafialne

Tab. 5. Wskaźnik *participantes* w 2023 roku wg diecezji

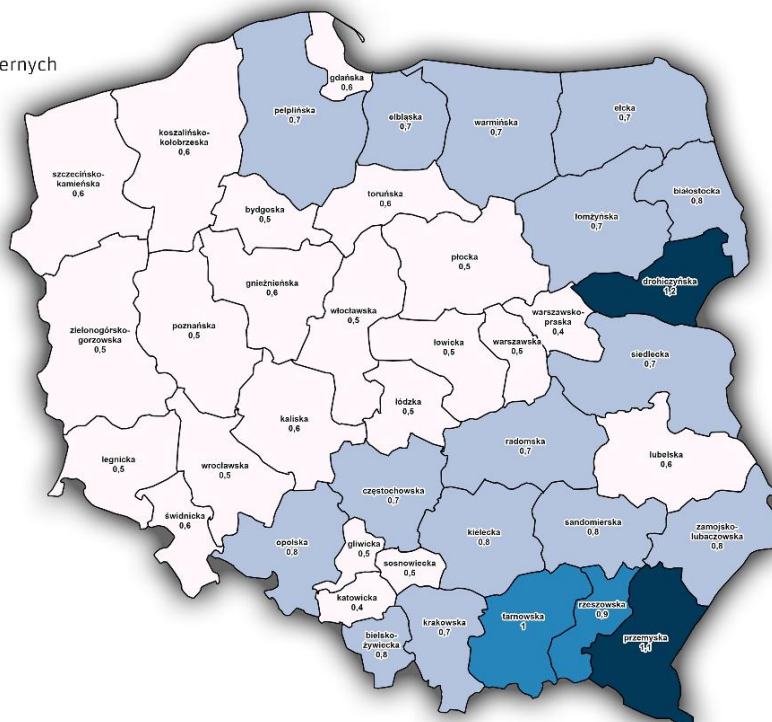
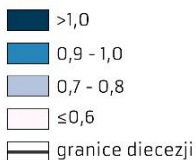
Diecezja	Liczba wspólnot	<i>Participantes</i>
Ogółem	51 651	7,5
przemyska	2 179	16,6
tarnowska	2 980	15,9
rzeszowska	1 558	13,8
zamojsko-lubaczowska	1 139	12,5
siedlecka	1 218	12,1
drohiczyńska	369	12,0
sandomierska	1 218	11,4
opolska	1 759	10,7
bielsko-żywiecka	1 742	10,1
białostocka	709	9,3
krakowska	2 658	9,2
łomżyńska	647	8,7
pelplińska	1 304	8,3
ęcka	649	8,3
radomska	1 438	7,8
gliwicka	825	7,3
kaliska	1 226	7,2
katowicka	2 131	7,1
lubelska	1 591	7,1
poznańska	2 239	7,0
częstochowska	976	6,4
gdańska	1 656	6,3
toruńska	836	6,3
warszawsko-praska	1 464	6,2
kielecka	1 255	6,1
płocka	1 072	5,8
wrocławska	1 542	5,8
koszalińsko-kotobrzeska	1 144	5,7
zielonogórsko-gorzowska	1 477	5,7
warmińska	520	5,7
sosnowiecka	755	5,6
legnicka	933	5,4
świdnicka	638	5,3
bydgoska	834	5,2
łowicka	460	4,8
szczecińsko-kamieńska	1 147	4,7
gnieźnieńska	918	4,4
łódzka	1 355	4,3
warszawska	1 425	4,3
elbląska	520	4,1
włocławska	953	4,0
Ordynariat Polowy WP	175	3,6

W Diecezji sandomierskiej w 2023 roku funkcjonowało 1 218 wspólnot, a poziom aktywności wiernych w tych wspólnotach jest wyższy od średniej krajowej.

Siły apostołskie

Mapa 1. Średnia liczba księży na 1000 wiernych według diecezji w 2024 r.

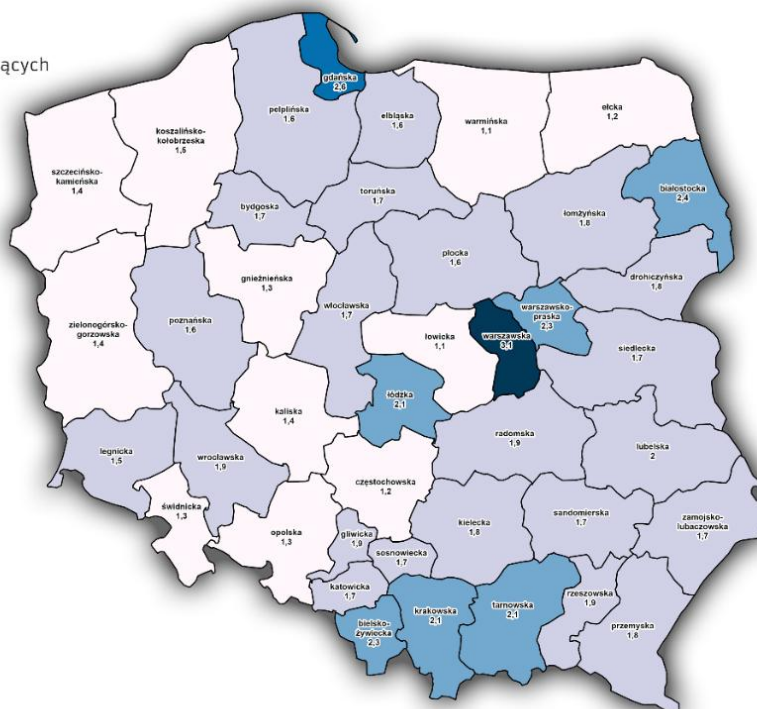
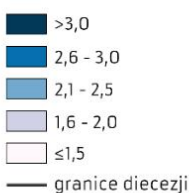
Średnia liczba księży na 1000 wiernych



W Diecezji sandomierskiej przypada 4 księży na 5 tys. wiernych (tj. 0,8/1 tys.), a średnio w jednej parafii posługuje 2 księży.

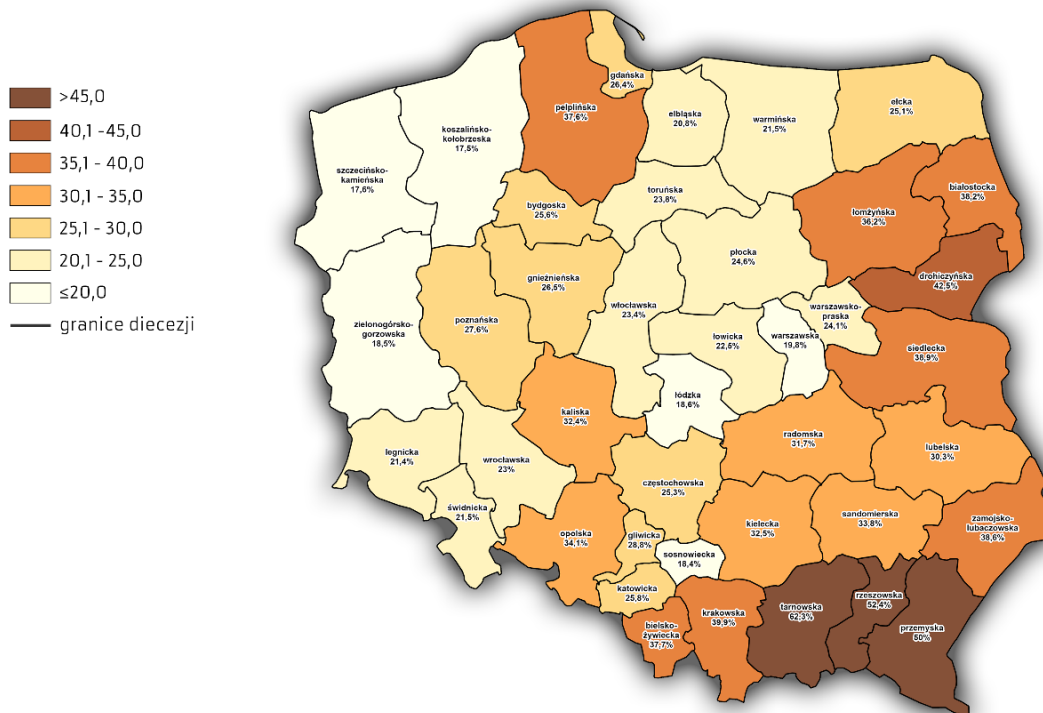
Mapa 2. Średnia liczba księży posługujących w parafii według diecezji w 2024 r.

Średnia liczba księży posługujących w 1 parafii wg diecezji

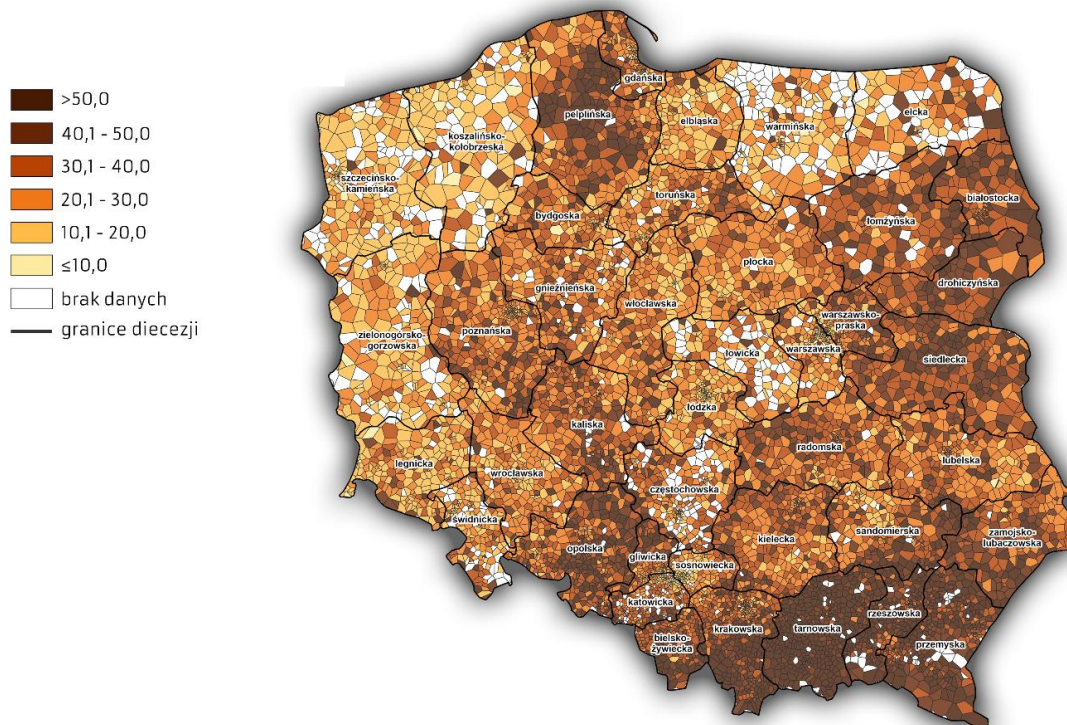


Praktyki niedzielne w mapach wg diecezji

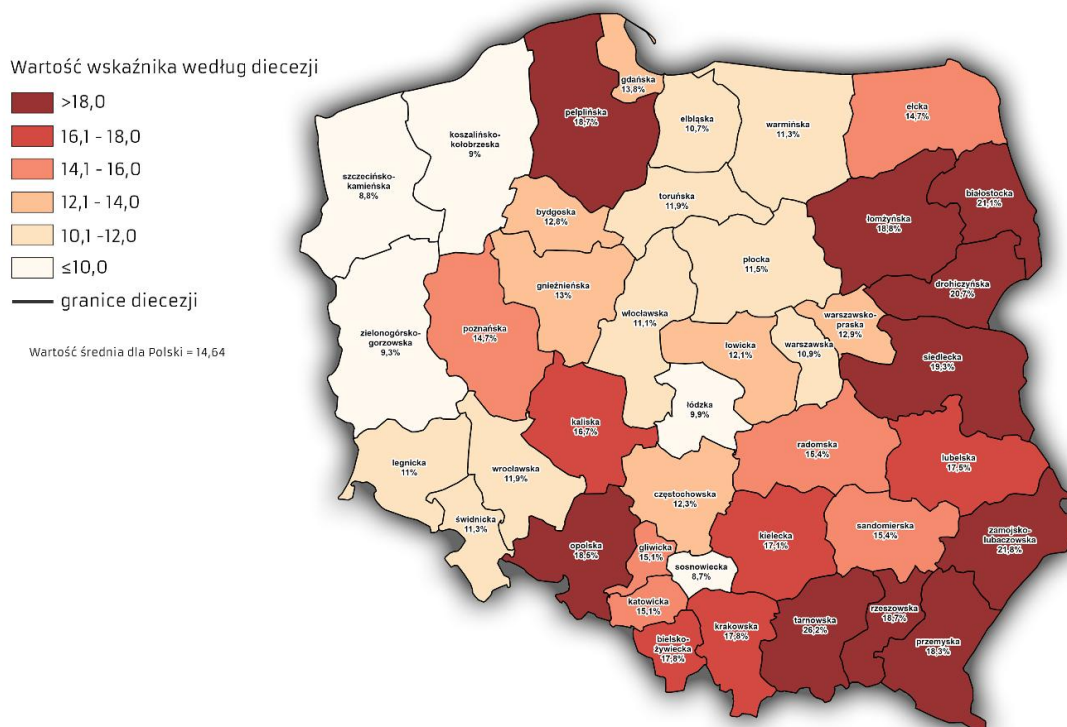
Mapa 3. Wskaźnik *dominantes* w 2024 roku według diecezji w procentach



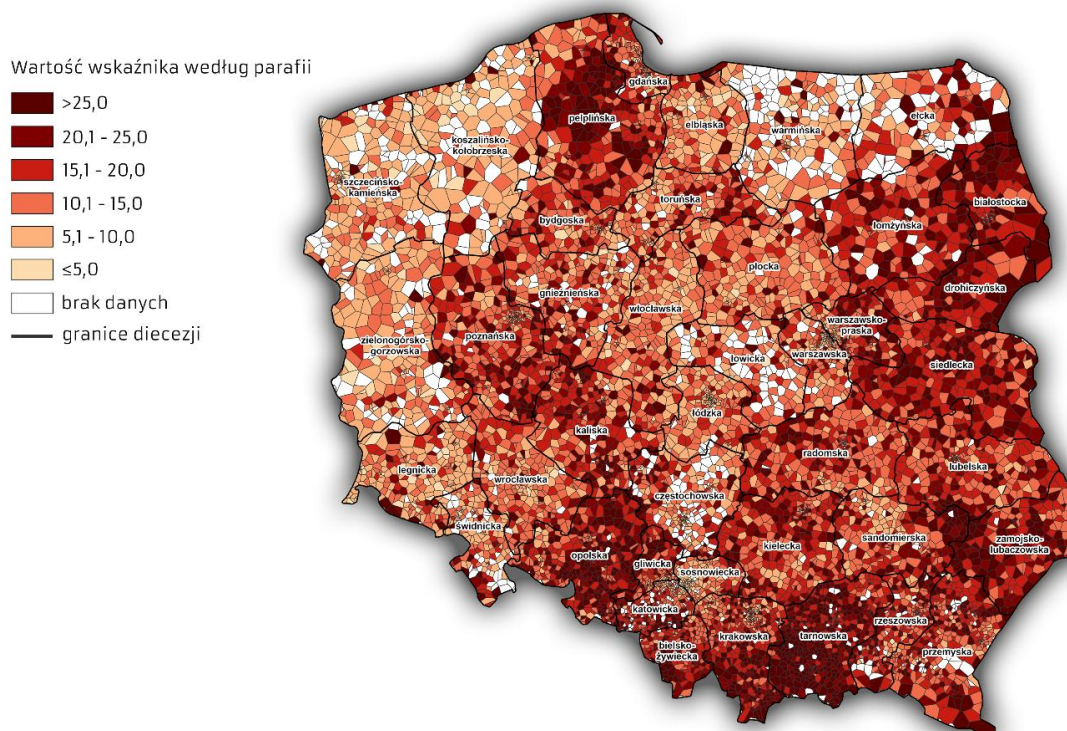
Mapa 4. Wskaźnik *dominantes* w 2024 roku według parafii w procentach



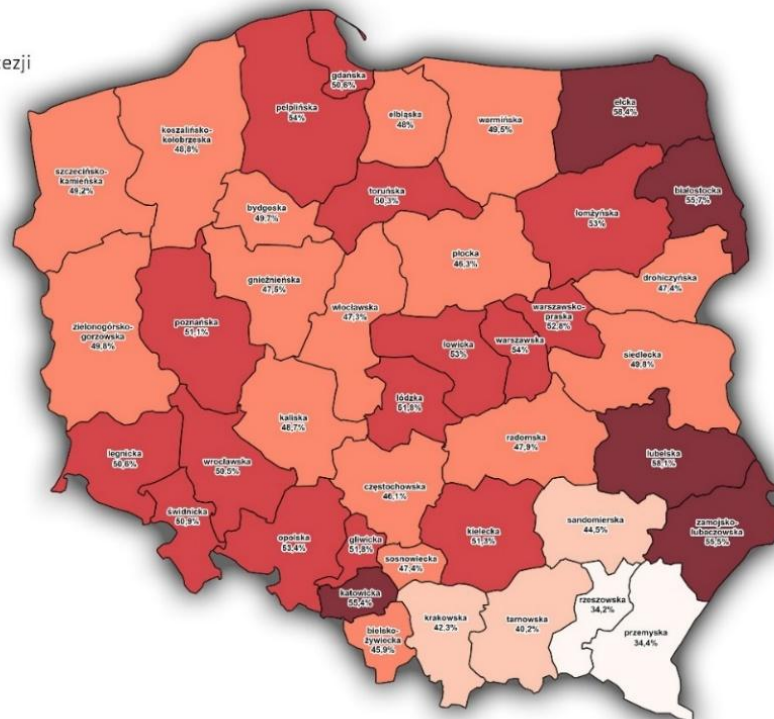
Mapa 5. Wskaźnik *communicantes* w 2024 roku według diecezji w procentach



Mapa 6. Wskaźnik *communicantes* w 2024 roku według parafii w procentach



Mapa 7. Wskaźnik *communicantes* względny w 2024 według diecezji



Słowniczek

Communicantes – (nazwa pochodzi od łac. *communicans* – dzielący się z kimś; *communio* – komunია, wspólnota), jest to statystyczny wskaźnik informujący o procencie osób przyjmujących Komunię św. w trakcie niedzielnych Mszy św. (w wybraną niedzielę roku) względem liczby katolików zobowiązanych do uczestnictwa we Mszy św. na danym obszarze (np. parafia, diecezja, województwo itp.). **Metodologia badania:** liczenie katolików przystępujących do sakramentu Komunii św. odbywa się w ramach badania praktyk niedzielnych katolików (zob. szerzej *dominicales* i *dominicales* | metodologia badania).

Wskaźnik *communicantes* oblicza się według wzoru:

$$C = \frac{\text{Przyjmujący Komunię św.}}{\text{Zobowiązani}} \times 100\%$$

gdzie:

C – *Communicantes*

Przyjmujący Komunię św. – liczba osób przyjmujących Komunię św. w trakcie niedzielnych Mszy św. podczas realizacji badania

Zobowiązani – liczba katolików zobowiązanych do uczestnictwa w niedzielnej Mszy św.

Communicantes względny – statystyczny wskaźnik informujący o procencie osób przyjmujących Komunię św. w trakcie niedzielnych Mszy św. (w wybraną niedzielę roku) **względem liczby osób obecnych na Mszy św.** na danym obszarze (np. parafia, diecezja, województwo itp.).

Wskaźnik *communicantes* względny oblicza się według wzoru:

$$C_w = \frac{\text{Przyjmujący Komunię św.}}{\text{Obecni na Mszy św.}} \times 100\%$$

gdzie:

C_w – *Communicantes* względny

Przyjmujący Komunię św. – liczba osób przyjmujących Komunię św. w trakcie niedzielnych Mszy św. podczas realizacji badania

Obecni na Mszy św. – liczba osób uczestniczących w niedzielnej Mszy św.

Dominicales – (nazwa pochodzi od łac. *dominus* – Pan; *dominica* – niedziela), jest to statystyczny wskaźnik informujący o procencie osób obecnych na niedzielnych Mszach św. (w wybraną niedzielę roku) w odniesieniu do liczby katolików zobowiązanych do uczestnictwa we Mszy św. na danym obszarze (np. parafia, diecezja, województwo itp.). Wskaźnik ten jest wykorzystywany do charakterystyki skali praktyk religijnych katolików w Polsce. Metodologię badania opracowali ks. Witold Zdaniewicz i Lucjan Adamczuk, którzy w 1979 roku w ramach Instytutu Statystyki Kościoła

Katolickiego SAC przeprowadzili pierwsze badanie pilotażowe tego typu, a w 1980 roku zaplanowali i zorganizowali badanie pełne we wszystkich polskich parafiach katolickich (zob. również *dominantes* [metodologia badania]).

Dominantes | metodologia badania – w jedną wybraną niedzielę w danym roku odbywa się liczenie osób uczestniczących we Mszy św. (przeważnie przy pomocy służby liturgicznej). Termin realizacji badania nie powinien wypadać w okresie wakacyjnym, świątecznym, mrozów lub innych czynników zaburzających pomiar tj. zwiększających lub zmniejszających frekwencje osób w kościołach. Niedzielę spełniającą takie warunki określamy jako „statystyczną niedzielę” – zazwyczaj jest to niedziela października lub listopada. Liczbę zobowiązanych do uczestnictwa w niedzielnej Mszy św. określono na 82 % populacji katolików (według wyliczeń ks. Zdaniewicza i Adamczuka) zamieszkujących dany obszar (np. parafie, diecezję) i przez wszystkie lata badania pozostała niezmienna. Przez „katolików” rozumiane są osoby ochrzczone z wyłączeniem osób, które dokonały formalnego aktu wystąpienia z Kościoła. Zgodnie z Kodeksem Prawa Kanonicznego z obowiązku uczestnictwa w niedzielnej Mszy św. zwolnione są: osoby starsze, chore, matki/ojcowie opiekujące(y) się małymi dziećmi, dzieci do lat 7 i inne osoby mające obiektywne przesłanki uniemożliwiające partycypację w niedzielnym nabożeństwie – łącznie zgodnie z wyliczeniami ks. Zdaniewicza i Adamczuka jest to 18 % populacji. Liczbę katolików danej parafii ISKK SAC pozyskuje za pośrednictwem proboszcza.

Wskaźnik *dominantes* oblicza się według wzoru:

$$D = \frac{\text{Uczestniczący}}{\text{Zobowiązani}} \times 100\%$$

gdzie:

D – *Dominantes*

Uczestniczący – liczba osób uczestniczących na niedzielnych Mszach św. w trakcie realizacji badania.

Zobowiązani – liczba katolików zobowiązanych do uczestnictwa w niedzielnej Mszy św.

Participantes – wskaźnik obrazujący aktywność wiernych w przyparafialnych wspólnotach, ruchach, organizacjach – oblicza się go jako procentowy udział członkostw względem wszystkich wiernych w parafii.

Omówienie realizacji badań socjologicznych dla diecezji w ramach współpracy z ISKK SAC

W ramach wieloletniej współpracy diecezji z Instytutem Statystyki Kościoła Katolickiego SAC umożliwiamy każdej diecezji przeprowadzenie jednego badania socjologicznego w formule CAWI w roku, przy pełnym wsparciu metodologicznym ze strony ISKK. Instytut odpowiada za przygotowanie narzędzia badawczego, analizę wyników i opracowanie końcowego raportu.

Badanie CAWI – na czym polega?

CAWI (Computer-Assisted Web Interview) to metoda badawcza polegająca na samodzielnym wypełnianiu ankiety online przez respondentów. Formularz jest udostępniany za pomocą linku internetowego, co umożliwia wygodne i szybkie zebranie danych – bez konieczności spotkań osobistych czy druku kwestionariuszy.

Procedura realizacji badania

1. Zgłoszenie tematu

Diecezja kontaktuje się z ISKK i przedstawia propozycję tematu lub obszaru, który ma zostać objęty badaniem.

2. Spotkanie robocze (online)

ISKK organizuje spotkanie konsultacyjne, podczas którego wspólnie doprecyzowywane są cele badania, grupa respondentów oraz możliwe pytania.

3. Opracowanie narzędzia badawczego

Na podstawie ustaleń ISKK przygotowuje wstępny projekt kwestionariusza i metodologii.

4. Konsultacja narzędzia

Narzędzie jest przedstawiane diecezji do weryfikacji; po uwzględnieniu uwag zostaje zaakceptowane do realizacji.

5. Udostępnienie badania

Diecezja otrzymuje gotowy link do ankiety. Dystrybucja linku wśród respondentów (np. przez e-mail, ogłoszenia parafialne, media diecezjalne) pozostaje po stronie diecezji.

6. Zbieranie danych (okres: 1 miesiąc)

Respondenci samodzielnie wypełniają formularz online. ISKK monitoruje postęp zbierania danych.

7. Analiza i raport końcowy

Po zakończeniu badania ISKK przeprowadza analizę danych i przygotowuje raport zawierający wnioski oraz ewentualne rekomendacje.

Przykłady tematów badawczych i grup badawczych

Zakres tematyczny może być elastycznie dostosowany do aktualnych potrzeb diecezji. Przykładowe obszary:

- Zaangażowanie świeckich – aktywność parafian, udział w inicjatywach parafialnych i grupach duszpasterskich, oczekiwania wobec proboszcza.
- Młodzież i wiara – stosunek młodych do Kościoła, uczestnictwo w sakramentach, motywacje i bariery.

- Kondycja duchowieństwa – poziom satysfakcji z pracy duszpasterskiej, potrzeby formacyjne, występowanie objawów wypalenia.
- Postrzeganie diecezji – wizerunek kurii, komunikacja z parafiami, dostępność struktur diecezjalnych.
- Duszpasterstwo specjalistyczne – potrzeby seniorów, rodzin, migrantów lub osób z niepełnosprawnościami.
- Skuteczność kanałów komunikacji – ocena funkcjonowania mediów diecezjalnych (strony internetowe, media społecznościowe, biuletyny).

Dobór grupy badawczej odbywa się indywidualnie, w zależności od celu badania.

Przykładowe grupy:

- Księża diecezjalni (proboszczowie, wikariusze)
- Osoby konsekrowane pracujące w diecezji
- Katecheci świeccy
- Liderzy grup parafialnych (Akcja Katolicka, Ruch Światło-Życie, Domowy Kościół, Żywy Różaniec)
- Rodzice dzieci pierwszokomunijnych lub kandydatów do bierzmowania
- Młodzież przygotowująca się do sakramentów
- Parafianie wybranych dekanatów lub parafii
- Pracownicy instytucji diecezjalnych

Kontakt z ISKK

W celu zgłoszenia diecezji do badania lub uzyskania dodatkowych informacji zapraszamy do kontaktu z Marcinem Jewdokimowem – Dyrektorem ISKK SAC:

e-mail: dyrektor@iskk.pl

telefon: 510 993 852